

ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Лисенко М.В., аспірант

*Науково-дослідна установа «УКРНДІЕП», 61001 Харків, вул. Бакуліна, 6
lysenko595@ukr.net*

Індекс людського розвитку (аббревіатурний можна позначити як ІЧР) - це показник, який характеризує розвиток людини в країнах світу, він щорічно розраховується експертами Програми розвитку ООН спільно з незалежними експертами, що використовують у своїй роботі статистичні дані національних інститутів і міжнародних організацій.

У 1990 році Програмою Розвитку ООН була опублікована перша доповідь з оцінкою соціального і економічного прогресу країн світу, в якому було дано поняття людського розвитку. ІЛР – це показник рівня розвитку людини в країні, тому його дуже часто використовують як синонім таких понять, як рівень життя і якість життя.

Індекс людського розвитку вимірюється по трьох основних напрямках:

1. Здоров'я і довголіття вимірюються тривалістю життя з моменту народження.
2. Доступ до освіти вимірюється рівнем грамотності дорослого населення.
3. Гідний рівень життя вимірюється внутрішнім валовим продуктом на душу населення (ВВП).

Ці три виміри виділяють у вигляді числових значень від 0 до 1, середнє геометричне якими є показник ІЧР. По цих трьох напрямках держави розподіляються на чотири групи.

1. Країни з дуже високим рівнем людського розвитку.
2. Країни з високим рівнем людського розвитку.
3. Країни з середнім рівнем людського розвитку.
4. Країни з низьким рівнем людського розвитку.

Звіти з даними про розвиток людини, як правило, запізнюються на 1-2 роки, оскільки вимагають міжнародного зіставлення після публікації статистичними службами. Охоплення країн дослідженням визначається доступністю і достовірністю даних, тому там, де надійні дані відсутні або існує невизначеність в їх точності, держави виключаються з розрахунків.

Слід зазначити, що ІЧР продовжує рости, що говорить про поступовий звуження розриву між країнами з високим і низьким рівнем ІЧР.

Література

1. Akhlakova, I. R. 2012, Labor as a factor of economic growth, *Teoriya i praktika obshchestvennogo razvitiya* [Theory and practice of social development], no. 4, p. 285—287.
2. Bubis, I. V., Gilyazetdinova, K. R., Dyukina, T. O. 2014, On the relationship between GDP per capita, the index of happiness, the index of human development and the index of environmental efficiency, *Prilozhenie matematiki v ekonomicheskikh i tekhnicheskikh issledovaniyakh* [The application of mathematics in economic and technical studies], no. 4, p. 57—61.